

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde İzlenen Olgularda Akut Böbrek Hasarı ve pRIFLE Kriterlerinin Tanı ve Prognozdaki Önemi

Dr. Aslı KANTAR

GİRİŞ-GENEL BİLGİLER

- Akut böbrek hasarı (ABH) yenidoğan yoğun bakım ünitesinde (YYBÜ) sık karşılaşılan bir problem olup, mortaliteyi önemli oranda etkilemektedir.
- Çocuklarda ABH tanısında kullanılan ölçütler standart bir hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bu amaçla pediatrik RIFLE ölçütleri geliştirilmiştir.

Bu çalışmada yenidoğanlarda pRIFLE ölçütleri kullanılarak hastalığın şiddetinin belirlenmesi ve bu ölçütlerin prognoz ile ilişkisinin tespiti amaçlandı

Hastalar ve Metodlar

- Ocak 2009- Mart 2013
- YDYB
- 820 hasta retrospektif olarak incelendi.
- ABH tanısı almış 257 hasta çalışmaya dahil edildi.

pRIFLE	Schwartz Formülüne Göre Kreatin Klirens (Kr.KI)	İdrar Çıkış Kriterleri
RİSK	Kr.KI azalması >%25	<0,5 ml/kg/sa x 8 sa
HASAR	Kr.KI azalması >%50	<0,5 ml/kg/sa x 16 sa
YETMEZLİK	Kr.KI azalması >%75 ya da <35 ml/dk/ 1.73 m ²	<0,3 ml/kg/sa x 24 sa ya da anüri x 12 sa
KAYIP	Kalıcı böbrek fonksiyon kaybı (>4 hafta)	
SDBY	Son dönem böbrek hastalığı (>3 ay)	

P-RIFLE sınıflaması serum kreatin klirensindeki azalma ve idrar miktarına dayalı bir sınıflamadır

Hastalar ve Metodlar

- Çalışmaya alınan hastaların;
  - Demografik özellikleri
  - Tanı anındaki belirti ve bulguları
  - ABY’de olası risk faktörleri
  - Laboratuvar tetkikleri

Çalışmamızla İlgili Tanımlamalar

- Hastalar doğum zamanına göre preterm (≤ 37 hafta) ve miadında (> 37 hafta) olacak şekilde gruplandırıldı. Doğum haftaları 25-42 hafta arasında değişmekte idi
- Doğum kilolarına göre ise 2500gr'ın altında ve üzerinde olanlar şeklinde sınıflandırıldı. Doğum ağırlıkları 580-4000gr arası değişmekte idi.

Hastalar ve Metodlar

- Hastaların diyaliz ihtiyacı;
  - 24 saat boyunca süren oligüri ya da 12 saatten uzun süren anüri
  - Hiperürisemi
  - Hiperkalemi
  - Hipervolemi
  - Konjestif kalp yetmezliği
  - Metabolik asidoz durumlarına göre belirlendi.

Hastalar ve Metodlar

- Akut böbrek hasarı geliştiği sırada postnatal 28 günden büyük term yenidoğanlar ya da düzeltilmiş yaşı hesaplandığında 28 günden büyük preterm yenidoğanlar,
- Kayıtlarda yeterli veriye ulaşılamayan
- İlk 24 saat içinde ölen yenidoğanlar çalışma dışı bırakıldı.

BULGULAR

(Demografik Özellikler)

- Çalışmamızda YDYB ünitesinde yatan hastalarda ABH görülme sıklığının %31 oranında olduğu gösterildi.
- 257 hastanın
  - 155'i (%60,3) erkek, 102'si (%39,7) kız
- Ortalama yaşları $3,77 \pm 7,16$ gün
- Preterm (%64,2), Term (%35,8)
- 2500 g. altında 112 (%43)
- YDYB'da yatış süreleri ort. $37,28 \pm 33,58$ gün

BULGULAR (pRIFLE)

- Hastaların
  - 98'inin (%38,1) 'Risk',
  - 89'u (%34,6) 'Hasar',
  - 66'sı (%25,7) 'Yetmezlik'
  - 4'ü (%1,6) 'Kayıp'

Parametreler	Risk n=98	Hasar n=89	Yetmezlik n=66	Kayıp n=4	*p
Gebelik haftası (ortalama±sd) Ortanca (min-max)	33,2±4,95 32,5 (25-42)	33,24±5,32 35 (25-41)	34,74±4,96 37 (24-41)	39,25±2,21 40 (36-41)	>0,05
Yaş (gün) (ortalama±sd) ortanca (min-max)	2,8±5,58 0 (0-30)	2,46±5,02 1 (0-28)	6,2±9,78 2 (0-47)	17±10,55 15,5 (7-30)	>0,05
Doğumağırlığı(g.) (ortalama±sd) ortanca (min-max)	2069,4±1000,49 1859 (700-4500)	2109,83±1128,54 2100 (580-4600)	2325±971,98 2475 (620-4100)	3375±650 3500 (2500-4000)	>0,05
Boy (cm) (ortalama±sd) ortanca (min-max)	42,19±6,92 42 (27-53,5)	41,38±7,67 43 (27-56)	43,34±7,38 45 (24-55)	50,5±2,64 51 (47-53)	>0,05
Yatış süresi (gün) (ortalama±sd) ortanca (min-max)	33,99±27,14 27 (2-93)	39,43±31,2 29 (2-107)	30,49±33,99 26 (3-107)	62,75±40,38 71 (31-100)	0,046

Hastaların pRIFLE kriterleri ile demografik özellikleri arasında ilişki gösterilemedi. Sadece hastanede yatış süresinin 'Kayıp' grubunda anlamlı olarak daha uzun olduğu görüldü.

pRIFLE	Preterm	Term
n (%)	165 (64,2)	92 (35,8)
Risk (n=98)	69 (70,4)	29 (29,6)
Hasar (n=89)	59 (66,3)	30 (33,7)
Yetmezlik (n=66)	36 (54,5)	30 (45,5)
Kayıp (n=4)	1 (25)	3 (75)

Doğum zamanı ile pRIFLE şiddet skoru arasında anlamlı negatif ilişki gösterildi.
(preterm hastalar 'Risk' ve 'Hasar' grubunda daha sık)
Term hastaların şiddet skorunun daha ağır olduğu kanaatine varıldı.

pRIFLE	2500 g. ve Üzeri	2500 g. Altı
n (%)	145 (56,4)	112 (43,6)
Risk (n=98)	37 (37,8)	61 (62,2)
Hasar (n=89)	38 (42,7)	51 (57,3)
Yetmezlik (n=66)	33 (50)	33 (50)
Kayıp (n=4)	4 (100)	0

BULGULAR

- Tanı anında en sık karşılaşılan bulgu metabolik asidozdu (%64,1). pRIFLE skoru arttıkça metabolik asidoz görülme sıklığının da arttığı gösterildi ($p < 0,001$)
- Hastaların, %66,1'i non-oligürik idi.

Yetmezlik ve kayıp grubundaki hastalarda oligüri oranının daha yüksek olduğu ve oligüri varlığının ABY şiddeti ile ilişkili olduğu saptandı ($p < 0,001$)

- pRIFLE şiddet skoru arttıkça ödemin sıklığının da arttığı görüldü. Ödem varlığının önemli bir risk faktörü olduğu sonucuna varıldı.

Belirti ve Bulgular n (%)	Risk n=98	Hasar n=89	Yetmezlik n=66	Kayıp n=4	*p	Toplam n (%)
Metabolik Asidoz	28 (32,6)	65 (78,3)	55 (85,9)	4 (100)	<0,001	152 (64,1)
Oligüri/Anüri	19 (19,4)	21 (23,6)	44 (66,7)	3 (75)	<0,001	87 (33,9)
Ödem	20 (20,4)	20 (22,5)	42 (63,6)	4 (100)	<0,001	86 (33,5)
Konvülsiyon	16 (16,3)	11 (12,4)	28 (42,4)	3 (75)	<0,001	58 (22,6)
Kanama	14 (14,3)	13 (14,6)	13 (19,7)	1 (25)	0,749	41 (16)
Yetersiz beslenme, Kusma ve İshal	5 (5,1)	7 (7,9)	11 (16,7)	2 (50)	0,006	25 (9,7)
Hipertansiyon	6 (6,1)	4 (4,5)	5 (7,6)	1 (25)	0,370	16 (6,2)

BULGULAR

(Olası Risk Faktörleri)

- Akut böbrek hasarı gelişen yenidoğanlarda altta yatan en sık olası risk faktörü mekanik ventilasyon ihtiyacı idi ve %64,6 oranında bulundu ($p < 0,001$).
- Ayrıca mekanik ventilasyon süresi uzadıkça pRIFLE şiddet skorunun arttığı görüldü.

BULGULAR

(Olası Risk Faktörleri)

- Diğer risk faktörleri sırası ile
  - Nefrotoksisite (%50,6)
  - Cerrahi nedenler (%47,9)
  - Sepsis (%44,7)
  - Asfiksi/Hipoksi (%31,9)
  - Konjenital üriner anomali (%21,8)
  - Dehidratasyon(%9,7)

Risk Faktörleri (%)	n	Risk n=98	Hasar n=89	Yetmezlik n=66	Kayıp n=4	* p	Toplam n (%)
Mekanik Ventilasyon		50 (51)	64 (71,9)	49 (74,2)	3 (75)	0,001	166 (64,6)
Nefrotoksisite		41 (41,8)	55 (61,8)	31 (47)	3 (75)	0,032	130 (50,6)
Cerrahi nedenler		44 (44,9)	52(58,4)	24 (36,4)	3 (75)	0,025	123 (47,9)
Sepsis		38 (38,8)	36 (40,4)	37 (56,1)	4 (100)	0,008	115 (44,7)
Solunum Yolu Problemleri		40 (40,8)	40 (44,9)	23 (34,8)	0	0,228	103 (40,1)
Konjenital Kalp Hastalığı		28 (28,6)	36 (40,4)	25 (37,9)	2 (50)	0,319	91 (35,4)
Asfiksi/Hipoksi		20 (20,4)	30 (33,7)	30 (45,5)	2 (50)	0,001	82 (31,9)
Konjenital Üriner Anomali		19 (19,4)	17 (19,1)	16 (24,2)	4 (100)	0,018	56 (21,8)
Dehidratasyon		5 (5,1)	7 (7,9)	11 (16,7)	2 (50)	0,002	25 (9,7)
Genetik Hastalık		5 (5,1)	8 (9)	6 (9,1)	1 (25)	0,357	20 (7,8)
Metabolik Hastalık		4 (4,1)	2 (2,2)	5 (7,6)	1 (25)	0,087	12 (4,7)

Bulgular ort±SD	Risk n=98	Hasar n=89	Yetmezlik n=66	Kayıp n=4	*p
Üre (mg/dl)	22,89±12,65	34,25±20,1	63,1±45,04	115,25±88,17	<0,001
Kreatinin (mg/dl)	0,94±0,13	1,44±0,18	3,27±1,68	8,03±0,82	<0,001
Sodyum (mmol/l)	136,35±8,10	139,24±10,97	139,35±15,43	136,5±20,02	0,267
Potasyum (mmol/l)	4,88±1,14	5,03±1,18	5,61±1,79	5,25±1,44	0,008
Kalsiyum (mg/dl)	8,45±1,44	8,13±1,39	8,64±1,67	8,4±0,83	0,214
Fosfor (mg/dl)	5,44±1,78	5,65±2,46	6,57±3,16	8,14±1,4	0,007
Ürik asit (mg/dl)	5,31±2,64	8,81±4,38	15,57±6,94	12,97±9,47	<0,001
pH	7,28±0,12	7,26±0,14	7,19±0,13	7,17±0,11	0,001
HCO ₃ (mmol/l)	17,27±5,19	14,94±4,63	13,86±4,85	9,52±4,59	<0,001
FeNa (%)	3,42±4,93	7,32±6,68	20,22±21,73	23,24±22,2	<0,001
**Kreatin klirensi (ml/dk/1.73m ²)	20,57±4,7	13,1±2,95	6,93±2,45	2,84±0,29	<0,001

BULGULAR (LABORATUVAR)

- Hastaların laboratuvar bulgularının pRIFLE kriterleri ile ilişkisi incelendiğinde;
  - Üre, kreatinin, potasyum, fosfor, ürik asit ve FeNa ile ABH şiddet sınıflaması arasında anlamlı pozitif
  - pH, HCO_3 ve kreatin klirensi ile anlamlı negatif ilişki olduğu gösterildi

Laboratuvar Bulguları	r değeri	p değeri
Üre (mg/dl)	0,520	<0,001
Kreatinin (mg/dl)	0,720	<0,001
Sodyum (mmol/l)	0,090	0,110
Potasyum (mmol/l)	0,190	0,002
Kalsiyum (mg/dl)	0,030	0,580
Fosfor (mg/dl)	0,200	0,001
Ürik asit (mg/dl)	0,610	<0,001
pH	- 0,210	<0,001
HCO ₃ (mmol/l)	- 0,300	<0,001
FeNa (%)	0,450	<0,001
Kreatinin klirensi* (ml/dk/1.73m ²)	- 0,81	<0,001

DİYALİZ/ MORTALİTE

- Hastaların 35'ine (%13,6) diyaliz tedavisi uygulandı. pRIFLE skoru yüksek olan hastaların diyaliz gereksinimi daha sık idi ($p < 0,001$).
- Hastalarda ölüm oranı %24,1 idi. pRIFLE skoru yüksek olan hastaların ölüm oranınının yüksek olduğu gösterildi ($p < 0,001$).

pRIFLE	Diyaliz N (%)	Mortalite N (%)
Risk (n=98)	3 (3,1)	10 (10,2)
Hasar (n=89)	6 (6,7)	19 (21,9)
Yetmezlik (n=66)	22 (33,3)	31 (47)
Kayıp (n=4)	4 (100)	2 (50)
Total (n=257)	35 (13,6)	62 (24,1)
*p değeri	<0,001	<0,001

Parametreler	Ölen Hasta sayısı (%)	Yaşayan Hasta sayısı (%)	*p
Mekanik Ventilasyon (n=166)	55 (88,7)	111 (56,9)	<0,001
Metabolik Asidoz (n=152)	54 (87,1)	98 (56)	<0,001
Nefrotoksik ajan (n=130)	40 (64,5)	90 (46,1)	0,012
Oligüri/Anüri (n=87)	39 (62,9)	48 (24,7)	<0,001
Sepsis (n=115)	37 (59,7)	78 (40)	0,008
Cerrahi operasyon (n=123)	32 (51,6)	91 (46,7)	0,560
Diyaliz (n=35)	23 (37,1)	12 (6,2)	<0,001
Asfiksi/hipoksi (n=82)	20 (32,3)	62 (31,8)	1,000
Dehidratasyon (n=25)	3 (4,8)	22 (11,3)	0,150

PROGNOZ

- Ölüm oranını etkileyen faktörlerin mekanik ventilasyon ihtiyacı, metabolik asidoz, nefrotoksik ajana maruziyet, oligüri/anüri, sepsis ve diyaliz gereksinimi olduğu görüldü ($p < 0,05$).

SONUÇLAR

- Çalışmamız yenidoğan ve prematürelerde ABH'nın sık karşılaşılan bir sorun olduğunu ve pRIFLE kriterlerinin hastalığın ciddiyeti ile ilişkili olduğunu göstermiştir.
- Mekanik ventilasyon ihtiyacı, oliguri varlığı, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde uzun süreli yatış, sepsis varlığı, diyaliz gereksinimi olmasının prognozu ve mortaliteyi etkileyen faktörler olduğu gösterilmiştir.
- pRIFLE kriterlerinin ABY'nin erken tanısı ve prognozunu göstermede yararlı bir yol gösterici olduğu sonucuna varılmıştır.

Ancak bu ölçütlerin yeni yapılacak çalışmalarla yenidoğanlara özgün bir hale getirilmesinin daha yararlı olacağını ve ölçütlerin güvenilirliğini arttıracacağını düşünmekteyiz

TEÅEKKÜRLER